

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Torstai 22.4.2021 klo 12.15—13.00

Kokouspaikka: M-koulutustila

Läsnä

puheenjohtaja Anna Kontula vas
varapuheenjohtaja Katja Taimela sd
jäsen Kim Berg sd
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Tuomas Kettunen kesk (4 ja 5) (3 osittain)
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ilmari Nurminen sd (4 ja 5) (3 osittain)
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps
jäsen Sofia Virta vihr

Sihteerit

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen
istuntoasiainneuvos Miika Suves

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 14 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Hallituksen esitys HE 241/2020 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta kos-

Pöytäkirja TyVP 8/2021 vp

kevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi / luonnos 21.4.2021, A 3

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Käsittelyn pohjana on valiokunnan etäkokouksessa 21.4.2021 esitelty lausuntoluonnos.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisen käsittelyn aluksi ed. Satonen ehdotti ed. Sjöblomin kannattamana, että käsittelyn pohjaksi otetaan eriävästä mielipiteestä 1 ilmenevä teksti.

Suoritettussa äänestyksessä lausuntoluonnos hyväksyttiin käsittelyn pohjaksi äänin 10—6.

Kappaleen 1 toinen virke muutettiin kuulumaan seuraavasti: ”Uudellamaalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämismääräykset poikkeaa muun maan ratkaisusta siten, että Helsingin kaupungille jää edelleen niiden järjestämismääräykset”.

Ed. Slunga-Poutsalo ehdotti ed. Lehdon kannattamana, että kappaleen 2 loppuun lisätään näin kuuluva virke: ”Uudistuksen tavoitteena tulee myös olla horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio niin erikoissairaanhoidon, perusterveydenhoidon sekä sosiaalihuollon välillä.”

Suoritettussa äänestyksessä lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 10—6.

Kappaleen 17 toiseksi viimeiseen virkkeeseen lisättiin sanat ”ja laatuun”.

Kappaleesta 22 poistettiin sanat: ”sekä päätöksenteon johtopaikoilla” ja lisättiin sanat: ”sekä alueellisen tasapainon toteutumista”.

Kappaleen 23 loppuun lisättiin näin kuuluva virke: ”Valiokunta painottaa, että uudistuksen valmistelussa ja sen jälkeen hyvinvointialueilla on tehtävät kattavat sukupuolivaikutusten arvioinnit säännöllisesti.”

Kappaleen 23 jälkeen lisättiin näin kuuluva uusi kappale: ”Uudistuksella on laajoja tasa-arvovaikutuksia alan henkilöstöön ja sote-palveluiden käyttäjiin. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat keskeinen työkalu seurata tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Valiokunta painottaa, että hyvinvointialueiden tulee tehdä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain mukaisesti, sekä seurata ja arvioida suunnitelmien toteutumista aktiivisesti.”

Kappaleen 24 loppu muutettiin kuulumaan näin: ”Valiokunta pitää tärkeänä, että palvelujen saatavuus ja laatu turvataan molemmilla kansalliskielillä yhdenvertaisesti käytännön tasolla ja että ruotsinkielisen henkilöstön koulutuksen riittävyys ja saatavuus turvataan.

Pöytäkirja TyVP 8/2021 vp

Valiokunta kiinnittää huomiota myös tarpeeseen saada palvelua saamen- ja viittomakielillä.”

Ed. Slunga-Poutsalo ehdotti ed. Lehdon kannattamana, että kappaleen 24 jälkeen lisätään näin kuuluva kappale: ”Alueellinen yhdenvertaisuus. Tasa-arvon kannalta on tärkeää myös turvata alueellinen yhdenvertaisuus palveluiden tarjonnassa ja huomioida erityisesti ympärivuorokautisen päivystyksen saavutettavuus. Päivystyssairaaloiden lakkauttamisella olisi merkittävä, alueellista tasa-arvoa heikentävä vaikutus ja ympärivuorokautisen erikoissairaanhoidon päivystyksen lakkauttaminen aiheuttaisi maakunnissa myös merkittäviä työpaikkojen ja osaamisen menetyksiä. Valiokunta katsoo, että päivystyssairaaloiden lakkauttamiseen ei tule ryhtyä, mikäli se johtaisi tosiasialliseen tasa-arvon heikkenemiseen eri puolilla maata.”

Suoritetussa äänestyksessä lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 10—3, 3 tyhjää.

Ed. Slunga-Poutsalo ehdotti ed. Lehdon kannattamana, että kappaleen 27 perään lisätään näin kuuluva uusi kappale: ”Valiokunta muistuttaa, että merkittävä osa huippuasiantuntijoista työskentelee sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Esitetty jäykkä lainsäädäntö hankaloittaa toimintaedellytyksiä eikä houkuttele suomalaisia huippuasiantuntijoita pysymään Suomessa. Virkalääkäreiden päivystysvelvollisuus ei houkuttele virkoihin kokeneita asiantuntijoita nyt eikä tulevaisuudessa. Valiokunta katsoo, että esitystä tulee arvioida uudelleen tältä osin ja korjata siten, että näiden asiantuntijoiden työpanos saadaan julkisen sektorin käyttöön myös uudistuksen jälkeen.”

Suoritetussa äänestyksessä lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 10—6.

Kappaleen 27 jälkeen lisättiin sihteerin laatima uusi otsikko ja kappaleet seuraavasti:

”Rikosoikeudellinen virkavastuu”

”Esityksen perustelujen mukaan hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalla olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen hankkimisessa yksityiseltä palveluntuottajalta on laajalti kyse julkisten hallintotehtävien siirtämisestä yksityisille palveluntuottajille, jotka eivät ole viranomaisia. Perustuslain 124 §:n mukaan julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle ei saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutuminen varmistetaan esityksessä siten, että rikoslain 40 luvun 12 §:n 5 momentin perusteella yksityisten palveluntuottajien sekä hankitun ja vuokratun työvoiman rikosoikeudellisesta virkavastuusta säädetään erikseen järjestämislaissa.

Järjestämislain 20 §:n mukaan hyvinvointialueelle palveluja tuottavaan yksityiseen palveluntuottajaan ja tämän alihankkijan palveluksessa oleviin henkilöihin, vuokratyöntekijöihin, yksityisen palveluntuottajan johtoon sekä yksityisenä palveluntuottajana toimivaan itsenäiseen ammatinharjoittajaan sovelletaan rikoslain 40 luvun rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän hoitaessaan 12 §:ssä tarkoitettuihin palveluihin sisältyviä julkisia hallintotehtäviä. Rikosoikeudellinen virkavastuu on siten yhtä laajaa kuin vir-

Pöytäkirja TyVP 8/2021 vp

kamiehen ja julkista valtaa käyttävän henkilön virkavastuu, joiden vastuu koskee kaikkia yleisiä virkarikoksia.

Julkisyhteisön työntekijän rikosoikeudellinen virkavastuu on suppeampi kuin virkamiehen virkavastuu. Rikoslain 40 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan heihin sovelletaan vain rikoslain 40 luvun 1—3, 5 ja 14 §:ää viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta jättää sosiaali- ja terveysvaliokunnan harkittavaksi edellyttääkö rikosoikeudellisen virkavastuun sääntelyratkaisu tarkennuksia.”

Kappaleen 33 loppuun lisättiin näin kuuluva virke: ”Valiokunta edellyttää, että esteettömyys ja saavutettavuus on turvattava kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa.”

Ed. Slunga-Poutsalo ehdotti ed. Lehdon kannattamana, että kappaleen 40 loppuun lisätään näin kuuluva virke: ”Työpajojen asema oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteisiin pääsemisessä on huomioitava osana uudistusta ja varmistettava, että oppivelvolliset voivat jatkossakin hyödyntää työpajoja oppimisensa tukena ja koulutuspolkujen osana eikä työpajatoiminnan edellytyksiä heikennetä.”

Suoritetussa äänestyksessä lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 10—6.

Kappaleen 41 loppuun lisättiin näin kuuluva virke: ”Valiokunta edellyttää, että osatyökykyisten ja vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta voi jatkua.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Edustajat Satonen, Koulumies ja Sjöblom sekä edustajat Lehto, Slunga-Poutsalo ja Mäkyinen varasivat tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Merkittiin, että eriävät mielipitteet jätettiin kokouksen aikana.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: edustajat Satonen, Koulumies ja Sjöblom sekä edustajat Lehto, Slunga-Poutsalo ja Mäkyinen, B ja C 3.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Muut asiat

-

5. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous perjantaina 23.4.2021 klo 11.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Pöytäkirja TyVP 8/2021 vp

Valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen